

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.20.534/2008/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Pongrácz Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a Strasszer, Józsa, Baksa Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Strasszer Tibor ügyvéd által képviselt I.r., a személyesen eljáró II.r., III.r. és a Bernáth Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Bernáth Adrienn ügyvéd által képviselt IV.r. alperesek ellen szerződésszegésből eredő igény iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 35.P.85.081/2003. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Bíróság 59.Pf.633.334/2007/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a IV.r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a IV.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 20 000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és felhívásra az államnak 80 300 (nyolcvanezer-háromszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes megalakulása óta foglalkozik fogyasztói csoportok szervezésével. Tevékenysége keretében az I.r. alperes 1998. november 26-án kötött szerződést a felperessel, amelynek értelmében az I.r. alperes azzal bízta meg a felperest, hogy ingatlan megszerzését segítse elő a felperes által szervezett és irányított csoportrendszer keretein belül, a részvételi szabályzatban foglalt fizetési kötelezettségek és egyéb feltételek mellett.

Az I.r. alperes 1998. december 10-én licitálással vásárlási jogosultságot szerzett. A felperes a jogosultság összegét, 2 950

000 forint első törlesztő részlet összegének levonása utáni (36 702 forint) részét az I.r. alperes folyószámlájára átutalta.

Az I.r. alperes tartozására tekintettel a felperes 1998. december 18-án a II.-III.r. alperessel, 1998. december 19-én pedig a IV.r. alperessel kötött kezességi szerződést. Az I.r. alperes a részvételi szabályzatban rögzített fizetési kötelezettségének felszólítás ellenére sem tett eleget, illetőleg a törlesztő részletek teljesítése tekintetében késedelembe esett. A felperes emiatt felszólította a készfizető kezeseket a tartozás rendezésére, ennek eredménytelensége miatt az I.r. alperes futamidő végéig még fennálló tartozását lejárttá tette és a teljes tartozás behajtása érdekében keresetében az I.r. alperes, valamint a II.-IV.r. alperesek, mint készfizető kezesek egyetemleges kötelezését kérte 1 338 159 forint és kamatai megfizetése iránt.

Az I.r. alperes 305 914 forintot meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes ténylegesen 725 000 forintot adott részére, mert a rendelkezésére bocsátott összegből 2 275 524 forint a saját befizetése volt. Állította, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütközik, uzsorás, a felperes indokolatlan egyoldalú előnyt kötött ki. Másodlagosan amennyiben a bíróság a szerződés érvénytelenségét nem állapítaná meg, a kikötött kamat mérséklését kérte. A II.-IV.r. alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 1 338 159 forintot és kamatait. Az I.r. alperes részére a kötelezettség teljesítésére részletfizetést engedélyezett.

A IV.r. alperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét indokai alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a perbeli szerződés atipikus és összetett jogviszonyt takar, amely az I.r. alperes állításával ellentétben nem kölcsönszerződés. A felperes a szerződésben foglaltakat teljesítette, mert a jogosultság elnyerését követően az I.r. alperes részére a szerződésben foglalt összeget kifizette. Az I.r. alperest a futamidő fennállásáig továbbra is terhelte a részletek havi teljesítésének kötelezettsége, amelynek azonban nem tett eleget. Ezzel hatályosultak a részvételi szabályzat azon pontjában foglalt rendelkezések, amely szerint a hátralék megfizetése egyösszegben esedékessé vált. Hivatkozott arra, hogy a felperes a követelés fennállását és annak összepszerűségét bizonyította, így az alpereseket terhelte annak igazolása, hogy a követelt összeget megfizették, vagy azzal egyéb okból nem tartoznak. Az indokolás

szerint az alperesek alaptalanul hivatkoznak a szerződés érvénytelenségére, mert az nem ütközik jóerkölcsbe és nem uzsorás jellegű. A perbeli szerződés sem tárgya, sem célja alapján nem minősül jóerkölcsbe ütközőnek és az alperes az uzsora megállapításához szükséges objektív, valamint szubjektív feltételek fennállását bizonyítani nem tudta. Az I.r. alperes a szerződést írásban határidőben nem támadta meg, kifogás útján viszont a megtámadási jogát határidő eltelte után is érvényesíthette, ezért az elsőfokú bíróság a megtámadás okának fennálltát vizsgálta. Ennek során azt a következtetést vonta le, hogy az alpereseknek a szerződés érvénytelenségére való hivatkozása nem alapos, mert a felperes által alkalmazott kikötések, amelyeket az I.r. alperes sérelmesnek tartott, a vásárlói csoportok sajátosságaiból fakadó szükségszerű feltétel, amelyből nem a felperes számára származik előny, hanem a többi tag érdekében került megállapításra. A tévedésre alapított megtámadást is alaptalannak ítélte, mert az I.r. alperes maga sem állította, hogy a részvételi szabályzatban foglaltak téves értelmezését a felperes okozta vagy felismerhette.

A jogerős ítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatala, másodlagosan új eljárás elrendelése érdekében - a IV.r. alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert az eljárás bíróságok nem a felperesi követelés tényleges alapjául szolgáló jogviszonyt vizsgálták, emiatt a valós tényállás sem került megfelelően feltárássra. Sérelmezte, hogy a bíróságok a részvételi szabályzatban foglalt, - álláspontja szerint - egymástól különváló jogviszonyokat külön-külön nem elemezte. A csoporton belül egyfajta belső hitelezés történik, mert a kisorsolt, illetve a licitálásban nyertes személyek által megvásárolni szándékozott vagyontárgyak ellenértékét kizárólag a tagok bocsátják egymás rendelkezésére. A tagok ugyanis ugyanannyi pénzt kapnak vissza, mint amennyit befizettek, csak időben más és más időpontokban. Ebből következően a tagok közti belső hitelezés magánszemélyek közötti kamatmentes kölcsönnyújtás formájában zajlik. Előadta a továbbiakban, hogy a felperes csupán arra vállalt kötelezettséget, hogy megtartja a sorsolásokat és a licitálásokat, a nyertesnek segítséget nyújt az általa kiválasztott termék megvásárlásához. Ezen kívül semmilyen más értékelhető szolgáltatást nem nyújt; ezzel szemben valamennyi csoporttag vállalta, hogy megbízási díjként a megvásárolni szándékozott vagyontárgy prognosztizált értékének 20,69 %-át fizeti meg a felperesnek 108 havi részletre. A csoporttagok vállalták még a megvásárolni szándékozott vagyontárgy értékének 2,55 %-át kockázati életbiztosítási díjként és további 4,50 %-át hitel biztosítási díjként való megfizetését. A káresemény bekövetkeztekor azonban nem a csoporttag a kedvezményezett, hanem a felperes. Ebből következik, hogy a biztosítások az I.r. alperes számára semmiféle előnyt nem nyújtottak. Erre figyelemmel a feltűnő

értékaránytalanságra történő hivatkozása, valamint a szerződésnek a jóerkölcsbe ütköző voltára való hivatkozása helytálló volt.

A felperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet 5.P.20644/1998/5-1. számú átirata szerint a felperes tevékenysége un. vásárlói csoport szervezése és működtetése, amely nem tekinthető pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatásnak, hanem a vizsgált tevékenységek jellemzője a halasztott fizetésben való megállapodás. Abból a körülményből, hogy a felperes pénzt bocsátott az I.r. alperes rendelkezésére, amelyből lakást vásárolhatott, majd ezt az összeget és járulékait vissza kellett fizetnie a felperes részére, nem állapítható meg kölcsönszerződés, hanem ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott, a felek között több jogviszonyt is magábafoglaló atipikus szerződés jött létre.

A szerződést az alperesek határidőben nem támadták meg, erre csak kifogás útján volt lehetőségük. Szerződési feltételek vizsgálatának eredményeként (Ptk. 209/B. §) az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a felperes részére történtek olyan szolgáltatások, melyekért különböző díjakat felszámíthattak. A felperes volt a csoport működtetője, elvégezte a szükséges adminisztrációt és a csoporttagok kívánságának megfelelően végezte el az egyéb feladatokat (taggyűlés, licitálás szervezése).

Az elsőfokú bíróság a szerződést helyesen minősítette a Ptk-ban nem nevesített olyan atipikus szerződésnek, amelynek tartalmához hozzátartozik egy bizonyos kockázati elem, amely általában nem teszi lehetővé az ilyen szerződések feltűnő értékaránytalanság címén való megtámadását.

A Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése értelmében semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. Az erre való felülvizsgálati kérelem az ügyben eljáró bíróságok ítéletének részletes indokolása szerint minden alapot nélkülöz. Az I.r. alperes személyesen adta elő, hogy újsághirdetés kapcsán szerzett tudomást a felperesről, amelyet kedvezőnek talált, ezért kereste fel. Először előszerződést kötött és az előszerződés napján befizetett kb. 80 000 forintot, valamint az első részletet, majd ezt követően került sor a november 26-ai végleges szerződés megkötésére. Tájékoztatta az üzletkötőt, hogy gyorsan lenne szüksége pénzre és kb. 2 950 000 forintot szeretne, amelyre azt a választ kapta, hogy ez megoldható. Nyilatkozata szerint nem értette a részvételi szabályzatot, amit aláírt. Az I.r. alperes a szerződéskötés idején nem volt szorult helyzetbe, nem

ellentételezés nélkül kapta az általa kért összeget, ezért az alperes jövedelmi vagyoni viszonyaiban utóbb beállt kedvezőtlen változás a jóerkölcsebe való ütközés feltételének a megállapítására nem alkalmas.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A IV.r. alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, továbbá az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 64. §-a értelmében irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték állam részére történő megtérítésére.

Budapest, 2008. október 28.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Róth Pálné sk. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. bíró.

Kovácsné

A kiadmány hitelével:

bíróági írnok